

Nr. 50.

30.
júli.

Námulög.

Vjer Frederik hinn Áttundi, af guðs náð Danmerkur konungur,
Vinda og Gauta, hertogi í Sljesvík, Holtsetalandi, Stórmæri, Þjettmerski,
Láenberg og Aldinborg,

Gjörum kunnugt: Alþingi hefur fallist á lög þessi og Vjer staðfest þau með samþykki Voru:

1. kaflí.

U m m á l m l e i t.

1. gr.

Sjerhverjum skal heimilt samkvæmt ákvæðum þeim, sem hjer fara á eftir, að leita málma og málmblendinga í jörðu eða landi, sem er óskift eign landssjóðs eða ljenskirkjujarða, svo og í almenningum, öræfum og afrjettum, sem eigi liggja undir jarðeginir einstakra manna eða sveitarfjelaga, sem metnar eru til dýrleika. Sama gildir og um landssjóðs- og ljenskirkjujarðir, sem seldar verða eftir að lög þessi ganga í gildi, og um jarðir, sem áður eru seldar samkvæmt lögum nr. 31, 20. október 1905 um sölu þjóðjarða, og lögum nr. 50, 16. nóv. 1907 um sölu kirkjujarða.

2. gr.

Sá, sem vill málmleit gera, skal hafa málmleitarbrjef og sýna það jarðarábúanda áður en hann byrjar málmleit. Áður en hann tekur til málmleitar, skal hann setja þá trygging, er brjefið tiltekur, fyrir skaða þeim, er kann að hljótast, af málmleitinni. Tryggingu þessa getur málmleitarmaður þó komist hjá að setja, ef hann lýsir því yfir skriflega, að hann ætli sjer ekki að gera neitt jarðrask á túnnum eða í matjurtagörðum jarðanna, þar sem hann ætlar sjer að leita, og skal það þá tekið fram í málmleitarbrjefinu, að hann hafi ekki rjett til að leita að málmum, sem jarðrask fylgir í túnnum eða matjurtagörðum, nema trygging sje sett. Eigi má þó krefjast hærri tryggingar en sem nemur 200 krónum.

Málmleitarbrjef gefur lögreglustjóri, og veitir það þeim mönnum einum, sem honum eru persónulega kunnir, eða sanna það með vottorði tveggja skilríkra manna hverir þeir sjeu.

Nr. 50. Námulög 30. júli.

LOV

om

Bjergværker.

Nr. 50.
30.
Juli.

Vi Frederik den Ottende, af Guds Naade Konge til Danmark, de Venders og Goters, Hertug til Slesvig, Holsten, Stormarn, Ditmarsken, Lauenborg og Oldenburg,

Gøre vitterligt: Altinget har vedtaget og Vi ved Vort Samtykke stadfæstet følgende Lov:

1. Afsnit.

Om Eftersøgning efter Metaller.

§ 1.

Enhver er berettiget til overensstemmende med efterfølgende Bestemmelser at søge efter Metaller og Ertser paa Grunde eller Arealer, der fuldt ud tilhøre Landskassen eller Lenskirkejorderne, samt paa Almindinger, Ødemarker og Fjeldgræsgange, der ikke henhøre til privates eller Kommuners til Dyrhed ansatte Ejendomme. Det samme gælder med Hensyn til de Landskasse- og Lenskirkejorder, der afhændes efter denne Lovs Ikrafttræden, samt de i Henhold til Lov Nr. 31 af 20. Oktober 1905 om Salg af Landskassens Jorder og Lov af 16. November 1907 om Salg af Kirkejorder allerede afhændede Jorder.

§ 2.

Den, der ønsker at søge efter Metaller, maa dertil have et Eftersøgningsbevis og forevise dette for Brugeren af Jorden, inden han begynder paa Eftersøgningen. Inden denne begyndes, har han desuden at stille den i Beviset bestemte Sikkerhed for Skade, der maatte foraarsages ved Eftersøgningen. Dog kan Eftersøgeren af Metaller undgaa at stille denne Sikkerhed, hvis han afgiver skriftlig Erklæring om, at han ikke vil foretage nogen Oprodning af Jord paa Hjemmemarker eller Køkkenhaver, hvor han agter at søge efter Metaller, i hvilket Tilfælde der i Beviset skal indsættes en Klausul om at han ikke har Ret til at foretage en Eftersøgning af denne Art paa Hjemmemarker eller Køkkenhaver, medmindre der stilles Sikkerhed. En større Sikkerhed end 200 Kr. kan dog ikke kræves.

Politimesteren udsteder Eftersøgningsbeviset og meddeler det kun til saadanne Personer, som ere ham personlig bekendte eller legitimere sig ved to gode Mænds Attest, Nr. 50. Lov af 30. Juli om Bjergværker.

Nr. 50. Málmléitarbrjef gildir 2 ár frá dagsetningardegi, og að eins í lögsagnarumdæmi útgefanda.

30. júlí. Leyfisbrjef til málmléitar á almenningum og öðrum landssvæðum, sem eigi eru metin til dýrleika, gefur lögreglustjóri sá einnig út, sem næstur er, og skal leitar-svæðið til tekið.

Útlendingar og innlendir menn, sem dvelja langvistum erlendis, skulu um leið og þeir beiðast málmléitarbrjefs og tilkynna málmfund, tilkynna lögreglustjóra skriflega, hver sje umboðsmaður þeirra hjerlendis; að öðrum kosti má eigi veita þeim málmléitarbrjef nje taka málmfundartilkynningu þeirra til greina.

Fyrir málmléitarbrjef skal greiða 2 krónur í landssjóð.

3. gr.

Á túni eða öðru ræktuðu landi, eða á stöðum, sem liggja nær íbúðarhúsum, útihúsum eða öðrum mannvirkjum, svo sem brúm, en 130 metra, má málmléit eigi gera án leyfis jarðarabúanda. Á alfaravegum má ofanjarðar málmléit eigi fara fram, og alls enginn málmgröftur í kirkjugörðum eða grafreitum.

Ef málmléit fer fram með öðrum áhöldum en hökum og skóflum, eða áþekkuðum áhöldum, í minni fjarlægð en 200 metra frá íbúðarhúsi annars manns eða alfaravegi, skal málmléitarmaður, að viðlagðri hæfilegri sekt, alt að 50 krónum, gera íbúum hússins viðvart, þegar hann ætlar að sprengja grjót, og setja vörð á veginn til að viðvara vegfarendur. Nú vanrækir hann þetta, og skal hann þá, auk sektarinnar, bæta þann skaða, er af vanrækslu þessari kann að hljótast.

4. gr.

Nú er gerð gryfja til að leita að málm, og skal þá sá, er gerði, hvort sem er á eigin landi eða annarra, halda uppi gripeldri girðingu um hana, svo framarlega sem hún er orðin svo djúp, að alidýr geti farið sjer að voða. Ef hætt er grefti, skal sá, er gerði, annaðhvort fylla gryfjuna, eða girða hana tryggilega. Vanræki hann þetta, sæti hann alt að 50 króna sekt og bæti skaða þann, sem af kann að hljótast.

5. gr.

Sá, sem hindrar nokkurn í lögmætri málmléit, sæti sektum 5—50 króna, og bæti þar að auki málmléitarmanni allan skaða, sem hann sannar, að hann hafi beðið við það.

6. gr.

Nú finnur málmléitarmaður vott þess, að fyrir sje málmur, og skal hann þá, svo framarlega sem hann vill njóta fundar síns framar öðrum, senda skriflega tilkynningu í tveim eintökum um fund sinn til lögreglustjóra. Í tilkynningunni skal nákvæmlega tilgreina fundarstaðinn, málmtegundina og tilnefnda 2 votta, er á hann geti vísað. Lögreglustjóri skal rita á tilkynningarnar ár og dag og klukkustund, er þær bárust honum, og hafi annar maður síðustu 2 árin þar á undan sent á lögmætan hátt tilkynningu um málmfund á sama svæði, skal lögreglustjóri rita athugasemd um það á tilkynningarnar. Annað eintakið af tilkynningunni afhendist þegar tilkynnanda gegn 1 kr. gjaldi í landssjóð, en lögreglustjóri ritar hitt eintakið orðrjett með athugasemdum sínum í námu-brjefabókina.

Beviset gælder for 2 Aar fra Udstedelsesdagen og ikkun i Ustederens Juris-Nr. 50.
diktion. 30.
Juli.

Bevis til Eftersøgning af Metaller paa Almindinge og andre Grundstrækninger, der ikke ere ansatte til Dyrhed, meddeles ogsaa af den nærmest boende Politimester, der i Beviset fastsætter Omraadet for Eftersøgningen.

Udlændinge samt Indlændinge, der opholde sig for længere Tid i Udlandet, skulle samtidig med Ansøgningen om Eftersøgningsbevis og Anmeldelse om Metalfund, skriftlig for Politimesteren opgive, hvem der er deres Befuldmægtigede her i Landet. I modsatFald kan hverken Eftersøgningsbevis udstedes eller Anmeldelse om Metalfund tages i Betragtning.

For Eftersøgningsbevis erlægges 2 Kr. til Landskassen.

§ 3.

Eftersøgning maa ikke uden Brugerens Samtykke finde Sted paa Hjemmemarker eller anden dyrket Grund eller paa Steder, som ere beliggende i mindre end 130 Meters Afstand fra Vaaningshuse, Udhuse eller andre Indretninger saasom Broer. Paa Alfارvej maa Eftersøgning af Metaller paa Jordens Overflade ikke finde Sted, ligesom ingen Udgravning af Metaller maa foretages paa Kirkegaarde eller Begravelsespladser.

Hvis Eftersøgning af Metaller finder Sted med andre Redskaber end Hakker, Skovle eller lignende Redskaber i mindre end 200 Meters Afstand fra en anden Mands Vaaningshus eller en Alfارvej, skal Eftersøgeren være pligtig til, under en passende Bøde af indtil 50 Kr., at advare Husets Beboere, inden han foretager Sprængning af Stene samt stille Vogtere paa Vejen for at advare Vejfarende. Forsømmes saadant skal han foruden Bøden erstatte den Skade, der maatte foraarsages ved Forsømmelsen.

§ 4.

Den, der ved Eftersøgning af Metaller graver en Grube, skal, hvad enten det er paa hans egen eller fremmed Grund, opsætte og vedligeholde et forsvarligt Hegn om Gruben, saafremt den er bleven saa dyb, at Husdyr kunne komme til Skade i den. Naar en Grube opgives, skal den, som gravede den, enten fylde den eller sætte et forsvarligt Hegn omkring den. Forsømmelse heraf straffes med en Bøde af indtil 50 Kr., hvorhos den foraarsagede Skade skal erstattes.

§ 5.

Den, som hindrer nogen i en lovlig Eftersøgning af Metaller, straffes med Bøder fra 5—50 Kr. og erstatter desuden Eftersøgeren al den Skade, som bevislig derved er paaført ham.

§ 6.

Finder Eftersøgeren af Metaller Tegn til, at saadanne ere til Stede, skal han saafremt han vil nyde sit Fund fremfor andre, i to Eksemplarer sende en skriftlig Anmeldelse om sit Fund til Politimesteren. I Anmeldelsen skal Stedet og Arten af Metallet nøjagtig betegnes og 2 Vidner opgives, der kunne paavise samme. Politimesteren forsyner Anmeldelsen med en Paategning om Datum og Klokkeslet for Modtagelsen, og har en anden Mand i de næstforegaaende 2 Aar indsendt paa lovlig Maade en Anmeldelse om et Metalfund paa den samme Strækning, skal Politimesteren give Anmeldelsen en Paategning derom. Det ene Eksemplar af Anmeldelsen tilbageleveres straks til Anmelderen imod et Gebyr af 1 Kr. til Landskassen, det andet har Politimesteren at indføre ordret i Mineprotokollen tillige med sine Anmærkninger.

Nr. 50.
30.
júli.

Finnandi skal því næst annast um, að þeim, sem landið hefir til nytja, sje birt innan 8 vikna að viðstöddum 2 vottum, að tilkynning um málmfund hafi fram farið.

Tilkynning um málmfund skal tekin fullgild, þótt finnandi hafi eigi fengið málmleitarbrjef áður en hann tilkynti málmfundinn, svo framarlega sem hann hefir eftir lögum þessum rjett til að fá greint brjef.

2. kafli.

U m m á l m g r a f t a r b r j e f .

7. gr.

Heimill er málmgröftur til allra málma og málmblendinga á landssvæðum þeim, sem getur um í 1. grein.

8. gr.

Nú vill sá, sem fundið hefir vott um að málmur sje fyrir, grafa þar til málmis, og skal hann þá innan 2 ára frá tilkynningu um fundinn, sbr. 6. gr., senda skriflega beiðni um graftarleyfi til lögreglustjóra. Í umsókninni skal tilgreint til hvaða málmis eða málma umsækjandi ætli að grafa.

Frá þeim tíma, er tilkynningin um fundinn fór fram, samkvæmt 6. gr., og til loka þessara 2 ára, getur síðari málmfundur ekki svipt fyrri finnanda rjetti til útmælingar þeirrar, er 3. kafli laga þessara heimilar honum.

Sje aftur á móti vanrækt að senda nefnda umsókn innan þessara 2 ára, er hverjum heimilt að hagnýta sjer málmfundinn, sem finnandi væri.

Lögreglustjóri ritar þegar á málmgraftarbeiðnina dag og klukkustund, er hún barst honum, og gefur síðan út málmgraftarbrjef. Skal þar tilgreint nafn, heimili og staða málmgraftarmannsins, og í hvaða jörð eða hvar málmfundarstaðurinn sje.

Eigi má neita neinum um málmgraftarbrjef, sem tilkynt hefir málmfund, en fari svo, að fleiri en eitt brjef verði veitt fyrir sama málmfundarstað, skal fyrsti finnandi hafa forgangsrjett, hafi hann gætt ákvæða laga þessara.

Málmgraftarbrjef skal innfæra orðrjett í námubrjefabók.

9. gr.

Nú vill einhver taka upp vinnu á málmleitarstöðum eða í námugryfjum, sem öllum er orðinn heimill finnandarjettur að, eða gera tilraun til að vinna málm úr uppgrefti eða öðru úrkasti úr námum og við námur, sem hætt hefir verið við, og skal þá tilkynning um það fram fara á sama hátt og fyrirskipað er um tilkynningar um nýja málmfundi. Innan 12 mánaða frá því tilkynningin var gerð, skal tilkynnandi, að viðlögðum rjettarmissi, fá málmgraftarbrjef hjá lögreglustjóra.

10. gr.

Fyrir málmgraftarbrjef skal greiða 25 kr. í landssjóð. Fáí sá, er málmgraftarbrjef hefir fengið, fleiri útmælingar en eina á því svæði, greiði hann fyrir hina síðari ánmuteiga aðeins leigugjaldið til landssjóðs samkvæmt 17. gr. fyrir hvern námuteig.

Finderen har derefter at sørge for, at det forkyndes for Brugeren inden 8 Uger Nr. 50. i Overværelse af 2 Vidner, at Anmeldelse om Metalfund har fundet Sted. 30. Juli.

Anmeldelse om Metalfund skal anses for gyldig, selv om Finderen ikke har faaet Eftersøgningsbevis førend Anmeldelse fandt Sted, hvis han ifølge denne Lov har Ret til at erholde det paagældende Bevis.

2. Afsnit.

Om Bevilling til Metaludgravning.

§ 7.

Metaludgravning paa de i § 1 omhandlede Landstrækninger er tilladt med Hensyn til alle Metaller og Ertser.

§ 8.

Vil den, der et Sted har fundet Tegn til Metaller, foretage Metaludgravning paa Stedet, skal han inden 2 Aar fra Anmeldelsen om Fundet (jfr. § 6) sende en skriftlig Ansøgning om Metaludgravningsbevilling til Politimesteren. I Ansøgningen bør angives hvilke Metaller Ansøgeren agter at grave efter.

Fra den Tid, da Anmeldelsen om Fundet fandt Sted ifølge § 6 og til Udgangen af disse 2 Aar kan et senere Metalfund ikke berøve Finderen Retten til den ham ved nærværende Lovs 3dje Afsnit hjemlede Udmaaling.

Forsømmer han derimod at indsende bemeldte Ansøgning inden disse 2 Aar, er enhver berettiget til at gøre sig Metalfundet nyttigt som om han var Finder.

Politimesteren giver Ansøgningen om Tilladelse til Metaludgravning Paategning om Dag og Klokkeslet for dens Modtagelse og udsteder derefter Bevilling til Metaludgravning, hvori angives Metalgraverens Navn, Hjemsted og Stilling, samt paa hvilken Jord eller paa hvilket Sted Metalfindestedet er beliggende.

Bevilling til Metaludgravning kan ikke nægtes nogen, som har anmeldt Metalfund; men hvis det hænder, at flere end en Bevilling bliver udstedt for samme Metalfindested, skal den første Finder have Fortrinet, saafremt han har iagttaget denne Lovs Bestemmelser.

Bevilling til Metaludgravning skal indføres ordret i Mineprotokollen.

§ 9.

Naar nogen vil optage Arbejde paa saadanne Metaleftersøgningssteder eller Gruber, hvor Finderetten er bleven fri for alle, eller vil gøre Forsøg paa at udvinde Metaller af det opgravede eller andet Affald fra eller ved Miner, som ere opgivne, bør Anmeldelse herom ske paa samme Maade som foreskrevet om Anmeldelse om nye Metalfund. Inden 12 Maaneder fra Anmeldelsen skal Anmelderen, under Fortabelse af Retten, erhverve Bevilling til Metaludgravning hos Politimesteren.

§ 10.

For Bevilling til Metaludgravning erlægges et Gebyr af 25 Kr. til Landskassen. Hvis den, der har erhvervet Bevilling til Metaludgravning, erhverver flere end en Udmaaling i det paagældende Distrikt, har han for hver senere Udmaaling kun at betale den i § 17 fastsatte Lejeafgift til Landskassen.

Um útmæling undir námu og um námubrunna.

11. gr.

Hver sá, sem fengið hefir málmgraftarbrjef fyrir málmfundarstað (8. gr.) á heimtingu á að fá útmælt námusvæði, og næga lóð undir hús fyrir námuverkafólk, námuafurðir, vjelar og uppgröft, annaðhvort á sjálfu námusvæðinu eða utan við það.

Sá, sem fengið hefir útmælt námusvæði samkvæmt ákvæðum þessa kafa, á einn rjett til málmnáms á því.

Hver sá, sem fyrst hefir tilkynnt málmfund, og rjett hefir samkvæmt lögum þessum til að fá útmælingu, getur krafist að fá 2 útmælingar, sem nefnast námuteigar, á sama námusvæði (í æð eða lagi), fyrir utan lóð undir hús fyrir verkafólk, námuafurðir, vjelar og fyrir uppgröft. Sá sem síðar tilkynnir málmfund á sama stað, og rjett hefir til að fá útmælingu, skal eigi fá meira en 1 námuteig.

12. gr.

Útmælingar skal beiðast af lögreglustjóra; framkvæmir hann útmælingarnar og færir gerðina í námubrjefabókina og afhendir beiðanda staðfesta útskrift úr henni. Útmælingarbeiðandi lætur lögreglustjóra í tje nauðsynleg áhöld og aðstoð.

13. gr.

Námuteigur skal vera 100,000 ferhyrningsmetrar að flatarmáli. Liggi málmurinn í lagi skal teigurinn vera jafnhliða rjetthyrndur ferhyrningur, en liggi hann í æð eða æðum, skal sá, er útmælingar beiðist, sjálfur tiltaka stefnu námuteigsins og hlutfall milli lengdar og breiddar, en breiddin má þó ekki vera minni en 100 metrar.

Takmörk útmælingar skulu vera lóðrjett í jörð niður.

14. gr.

Málmfundarstaðurinn skal vera innan takmarka útmælingarinnar, en mæla má í hverja þá stefnu, er sá óskar, er útmælingar beiðist, svo framarlega sem það ekki kemur í bága við rjettindi annara eftir lögum þessum.

15. gr.

Innan 6 mánaða í síðasta lagi frá því útmælingar hefir verið krafist, skal lögreglustjóri láta hana fram fara, ef óviðráðanlegar tálmanir hindra ekki.

16. gr.

Lögreglustjóri ákveður hvaða dag útmælingin skuli fara fram, og tilkynnir það beiðanda í tækan tíma, svo hann geti verið viðstaddur eða umboðsmaður fyrir hann; svo skal lögreglustjóri og tilkynna það með ábyrgðarbrjefi þeim, sem hefir umráðarjett yfir landinu, og þeim, sem rjett hafa til málmgrafter, eða lýst hafa málmfundi á sama stað, svo og umboðsmönnum þeirra manna, sem eiga að hafa umboðsmenn hjerlendis (2. gr.)

Om Udmaaling af Minearealet samt om Skakter.

§ 11.

Enhver, som har faaet Bevilling til Metaludgravning paa et Metalfindested (§ 8), har Krav paa at faa udmaalt et Mineareal samt, enten i eller udenfor Minedistriktet, tilstrækkelig Grund til Opførelse af Bygninger for Minearbejdere, Mineprodukter, Maskiner og det fra Minen opgravede.

Den, som har faaet udmaalt et Mineareal overensstemmende med Forskrifterne i dette Afsnit, har Eneret til Minedrift paa samme.

Den, der først har anmeldt Metalfund, og som ifølge denne Lov har Ret til at erholde Udmaaling, kan fordre Udmaaling paa 2 Arealer (Minearealer), i det samme Minedistrikt (enten Metalaare eller Metallag), foruden Grund til Bygninger for Arbejdere, Mineprodukter, Maskiner samt til det fra Gruben opgravede.

Den som senere anmelder Metalfund paa det samme Sted, og som har Ret til at faa Udmaaling, kan ikke faa mere end et Mineareal.

§ 12.

Udmaaling skal begæres hos Politimesteren, der foranstalter Forretningen foretaget og indfører den i Mineprotokollen, af hvilken bekræftet Udskrift udleveres til Rekvirenten. Denne forsyner Politimesteren med de nødvendige Redskaber samt yder ham den fornødne Bistand.

§ 13.

Et Mineareal skal være af 100,000 Kvadratmeters Størrelse. Forefindes Metallet i Lag, skal Arealet være en ligesidet, retvinklet Firkant, men forefindes det i en eller flere Aarer, skal Rekvirenten selv bestemme Minearealets Retning samt Forholdet mellem dets Længde og Bredde, men denne maa dog ikke være mindre end 100 Meter.

Arealets Grænser regnes lodret nedad.

§ 14.

Stedet for Metalfundet skal være indenfor Udmaalingens Grænser, men for øvrigt kan Udmaalingen gives i hvilken som helst Retning, Rekvirenten ønsker, for saa vidt saadant ikke ifølge denne Lov kommer i Strid med andres Rettigheder.

§ 15.

Senest inden 6 Maaneder efter at Udmaaling er begæret, skal Politimesteren iværksætte den, for saa vidt der ikke foreligge uovervindelige Hindringer.

§ 16.

Politimesteren bestemmer Dagen for Udmaalingens Udførelse samt meddeler Rekvirenten det med tilstrækkeligt Varsel, for at denne eller hans Repræsentant kan være til Stede; ligeledes skal Politimesteren ved anbefalet Brev sende Meddelelse om Forretningen til dem, der have Raadighed over Grunden, og til dem, der have Ret til Metaludgravning eller som have anmeldt et Metalfund paa det samme Sted, samt til Repræsentanterne for dem, der skulle have saadanne her i Landet (§ 2).

Nr. 50.

30.
júli.

17. gr.

Fyrir útmæling hvers námuteigs, 100,000 ferhyrnings metra, skal greiða lög-reglustjóra 40 krónur og að auki ferðakostnað og dagpeninga, samkvæmt lögum nr. 2, 2. febrúar 1894, 4. og 6. gr.

Enn fremur greiði námuhafi til jarðareiganda, (landssjóðs eða kirkju) árlegt leigugjald, 50 krónur fyrir hvern námuteig, og til jarðarabúanda 10 krónur. Auk þess greiði námuhafi jarðarabúanda lóðargjald fyrir hús og byggingar á námustaðnum, 5 auru fyrir hvern ferhyrningsmeter, sem hús standa á.

18. gr.

Innan 2 ára frá því útmæling fór fram, skal námuhafi byrja á reglulegum námu-grefti, ef náman liggur ekki lengra frá sjó en 10 kílómetra, þar sem þilskip geti tekið málminn, innan 3 ára, ef náman liggur fulla 20 kílómetra frá slíkum hafnastað, og svo einu ári síðar fyrir hverja 10 kílómetra úr því, sem vegalengdin eykst, þó eigi lengur en 8 ár. Eftir þann tíma missir námuhafi rjett sinn, nema hann vinni árlega í námunni fyrir að minsta kosti 150 krónur til rannsóknar henni, eða greiði árlega 100 krónur í landssjóð, auk gjalda þeirra, sem ákveðin eru í 2. málslíð 17. gr.

Nú er ekki byrjað á reglulegum námurekstri 8 árum eftir að námurekstur skyldi byrja, eða að námurekstur legst niður 8 ár samfleytt eftir að reglulegur námurekstur var byrjaður, og hefir námuhafi þá að fullu fyrirgert námurjetti sínum.

Vegalengdin skal talin eftir því, sem almennir vegir liggja að hafnarstaðnum frá námunni, sjeu þar nokkurir vegir, en annars beinustu leið, þar sem torfæru eru minstar að hafnastaðnum.

Verði ágreiningur um vegalengdina, getur lögreglustjóri látið mæla hana á kostnað námuhafafa.

19. gr.

Nú ganga menn í fjelag, er útmælingar hafa fengið, og er þá eigi skylt fyrir námu-graftarins sakir, að hafa nema einn námubrunn á fjelagssvæðinu.

4. kafli.

Um vegi, vatnsafnot og bryggjugeturð.

20. gr.

Sjerhver sá, er fengið hefir útmælt námusvæði, á rjett á að leggja vegi yfir land jarðarinnar fyrir flutning að og frá námunni, hvert sem hann þarfnast, svo og að gera fyrirhleðslu fyrir vatn. Vegir þessir og fyrirhleðslur mega þó ekki liggja yfir tún eða matjurtagarða, nema ábúandi samþykki; og verði að leggja veg eða fyrirhleðslu yfir engjar jarðar, getur lögreglustjóri heimtað að hæfileg trygging sje sett fyrir því, að jarð-spell, sem af vegalagningu eða fyrirhleðslu stafar, verði bætt að fullu.

Nr. 50. Námulög 30. júli.

§ 17.

Nr. 50.
30.
Juli.

For Udmaalingen af hvert Mineareal, af 100,000 Kvadratmeters Størrelse, betales 40 Kr. til Politimesteren samt desuden Diæter og Rejseudgifter overensstemmende med Lov Nr. 2 af 2. Februar 1894 §§ 4 og 6.

Endvidere har Indehaveren af en Mine til Jordejeren (Landskassen eller Kirken) at betale en aarlig Lejesum af 50 Kr. for hvert Mineareal samt 10 Kr. til Brugeren. Desuden skal Indehaveren af Minen til Brugeren betale Grundafgifter af Hus og Bygninger paa Minestedet, 5 Øre for hver Kvadratmeter af den Grund hvorpaa der er opført Huse.

§ 18.

Inden 2 Aar efter at Udmaaling har fundet Sted, skal Indehaveren af Minen have paabegyndt en regelmæssig Minedrift, hvis Minen er beliggende i mindre end 10 Kilometers Afstand fra saadant Sted ved Havet, hvor Metallet kan indskibes i Dæksfartøjer, men inden 3 Aar hvis Minen er beliggende i 20 Kilometers Afstand fra en saadan Havneplads og saa fremdeles, saaledes at Fristen forlænges med et Aar for hver 10 Kilometer Vejlængden forøges, dog ikke ud over 8 Aar. Efter Udløbet af dette Tidsrum mister Indehaveren af Minen sin Ret, medmindre han aarlig anvender i det mindste 150 Kr. til Undersøgelse af Minen eller betaler aarlig 100 Kr. til Landskassen foruden de i § 17, 2det Stykke, fastsatte Udgifter.

Hvis en regelmæssig Minedrift ikke er paabegyndt inden Udløbet af 8 Aar, efter at den skulde begynde, eller en Minedrift i et Tidsrum af 8 Aar efter at en regelmæssig Minedrift var paabegyndt har været standset, har Indehaveren af Minen fuldstændig fortabt sin Ret til Minedriften.

Vejlængden skal beregnes efter Afstanden fra Gruben til Havnepladsen langs de sædvanlig benyttede Veje, hvis saadanne forefindes, i modsat Fald beregnes den korteste Vej til Havnepladsen, hvor der er mindst Vanskeligheder ved Transporten.

Opstaar der Tvistigheder om Vejlængden, kan Politimesteren lade den opmaale paa Bekostning af Indehaveren af Minen.

§ 19.

Hvis flere Personer, der hver især have faaet Udmaalinger, danne et Interessentskab, ere de ikke pligtige til for Minedriftens Skyld at have flere end en Skakt paa det fælles Areal.

4. Afsnit.

Om Veje, Brugen af Vand samt Anlæg af Brygger.

§ 20.

Enhver, der har faaet et Mineareal udmaalt, har Ret til at anlægge Veje over den paagældende Jords Grund til Transport til og fra Minen i hvilken Retning det behøves, samt opføre Dæmninger. Disse Veje og Dæmninger maa dog ikke føre igennem Hjemmemarker eller Køkkenhaver, medmindre Brugeren af Jorden indvilger deri; hvis en Vej eller Dæmning skal opføres paa en Jords Udmarker, kan Politimesteren fordre en passende Sikkerhedsstillelse for fuldstændig Erstatning af den Jordforringelse, der maatte foraarsages ved Opførelsen af Vejen eller Dæmningen.

Nr. 50. Lov af 30. Juli om Bjergværker.

Nr. 50.

30.
júli.

21. gr.

Heimilt er námuhafa að nota vatn eftir þörfum við námureksturinn, en eigi má hann að neinu leyti rýra vatnsból nje áveituvatn ábúanda, ef náman liggur á ábúð-arjörð, nema með hans samþykki.

Enn fremur er námuhafa heimilt að nota vatn og vatnsafl til reksturs vjela og til málmþvottar við námuna, að svo miklu leyti, sem það ekki þegar er notað til reksturs annars iðnaðar.

Nú er skortur á vatni á námustaðnum eða í nánd við hann, og á sá, er fyrstur tilkynnti málmfund forgangsrjett að afnotum vatns og vatnsafls eftir þörfum.

22. gr.

Ef jörð, sem náma finst í, liggur að sjó, á námuhafi rjett á að byggja bryggju eða hafnarkví við sjóinn, til þess að greiða fyrir fermingu og affermingu skipa, þó svo, að eigi sé spilt æðarvarpi eða laxveiði jarðar.

23. gr.

Nú spillist náma, án þess námurekanda verði gefið að sök, af vatni úr annari námu, og er þeim námurekanda þá skylt að ausa námu sína, en geri hann það ekki, hefir hann fyrirgert námurjetti sínum; þó nær þetta ekki til þess, er fyrst hefir tilkynnt málmfund á þessu svæði.

24. gr.

Rekstursfrestur sá, sem um getur í síðasta málslið 18. greinar, fellur burt, ef náma veldur vatnsrenslu í nágretta námu, nema námurekandi sá, sem fyrir vatnsað-sókninni verður, láti það óátalið eða úr sje bætt. Ákvæði þessi gilda þó ekki fyrir þann, sem fyrstur tilkynnti málmfund á þeim stað.

5. kafli.

Um rekstur námu og eftirlit.

25. gr.

Stjórnarráði Íslands veitist heimild til að setja reglugerð um rekstur námu; skal þar meðal annars sett ákvæði, er miða að því, að vernda líf og heilsu verkafólks ín ámunum, að námur sjeu tryggilega grafnar, að greinileg mörk sjeu sett í kringum út-mæld námusvæði og um afrenslu vatns frá námu; svo skulu og vera ákvæði um eftirlit með þeim af hendi stjórnarvalda.

Fyrir brot á móti reglugerð má ákveða sektir alt að 1,000 kr., nema þyngri hegning liggvi við eftir öðrum lögum.

26. gr.

Við hverja námu skal vera bók, og skal í hana rita yfirlit yfir námureksturinn um hvern mánuð. Þar skal og rita skýrslu um það, sem við hefir borið, eða tekið hefir verið eftir og snertir námuna eða málmæðarnar, og sjerstaklegt þykir eða athugavert. Skal útdráttur úr bók þessari um hvert ár sendur til stjórnarráðsins.

§ 21.

Indehaveren af en Mine har Ret til Benyttelse af det til Minedriften fornødne Vand, dog saaledes, at han i ingen Henseende, hvis Minen ligger paa en bebygget Jord, forringer Brugerens til Overrisling eller til Husholdning bestemte Vand uden hans Samtykke.

Endvidere har Indehaveren af en Mine Ret til Benyttelse af Vand og Vandkraft til Maskindrift eller Udvaskning af Metaller ved Mineanlægget, for saa vidt det ikke forinden er taget i Brug til Driften af andre industrielle Anlæg.

Er der kun begrænset Vandmængde paa selve Minearealet eller i dets Nærhed, har den, der først har anmeldt Metalfund, Fortrinsret til Benyttelse af det fornødne Vand og Vandkraft.

§ 22.

Paa den Jord, beliggende ved Havet, hvor der forefindes en Mine, har Indehaveren af Minen Ret til Opførelse af Brygge eller Dok for at lette Skibes Ladning eller Losning, dog saaledes at Ederfuglevarp eller Laksefiskeri paa vedkommende Jord ikke lider nogen Skade derved.

§ 23.

Hvis en Mine, uden nogen Skyld fra Driftsherrens Side, beskadiges af Vand fra en anden Mine, er sidstnævnte Mines Indehaver pligtig til at øse sin Mine læns; i modsat Fald har han forbrudt sin Ret til Minedriften, dog gælder dette ikke for den, der først har anmeldt Metalfund i det paagældende Distrikt.

§ 24.

Den i § 18, sidste Stykke, ommeldte Fristbevilling til Minedrift bortfalder, hvis en Mine foraarsager Tilstrømning af Vand til en tilstødende Mine, medmindre den Driftsherre, der forulempes af Vandets Tilstrømning, undlader Paatale, eller der raades Bod derpaa. Disse Bestemmelser gælde dog ikke for den, der først har anmeldt Metalfund paa det paagældende Sted.

5. Afsnit.

Om Miners Drift og Opsynet dermed.

§ 25.

Islands Ministerium bemyndiges til at udstede et Reglement om Driften af Miner; Reglementet skal blandt andet indeholde Bestemmelser, sigtende til at beskytte Minearbejdernes Liv og Sundhed, til at Minerne blive udgravede paa en betryggende Maade, at udmaalte Minedistrikter blive tydelig afmærkede, og om Vandafløb fra Minen; ligeledes skal det indeholde Bestemmelser om Tilsyn hermed fra Myndighedernes Side.

For Overtrædelse af Reglementets Bestemmelser kan der fastsættes Bøder indtil 1,000 Kr., medmindre der ifølge andre Love er fastsat en større Straf.

§ 26.

Ved enhver Mine skal der føres en Protokol, i hvilken indføres Oversigt over Driften hver Maaned. Der skal ogsaa indføres en Beretning om, hvad der indtræffer eller er blevet iagttaget vedrørende Gruben eller Metalaarerne og som findes ejendommeligt eller betydningsfuldt. Udskrift af denne Protokol skal aarlig indsendes til Ministeriet.

Nr. 50. Stjórnarráðinu skal heimilt að krefjast þess, að námurekandi láti gera nákvæmnn
 30. uppdrátt af námu sinni, ef dýpri er en 10 metra, og síðar verði bætt við uppdráttina
 júlí er náman stækkar.

6. kafli.

Um niðurlagningu námu.

27. gr.

Þegar náma er lögð niður, skal námurekanda þeim, er hættir við námuna, heimilt að nota uppgröftinn úr henni, þótt annar byrji að reka námuna, ef hann byrjar eigi síðar að nota uppgröftinn en 12 mánuðum eftir að náman lagðist niður.

28. gr.

Nú ætlar námurekandi að hætta við námu sína, og skal hann þá, að viðlagðri 30 kr. sekt, tilkynna það lögreglustjóra 2 mánuðum áður, svo og hvort hann ætli að nota uppgröftinn. Jafnframt skal hann senda uppdrátt þann, sem gerður kann að hafa verið af námunni. Tilkynningar þessar skulu innfærðar í námubrjefabókina.

29. gr.

Nú er námurekstri hætt, eða rjetturinn til að halda honum áfram er fallinn burt, og má þá fráfarandi ekki spilla neinu af því eða flytja neitt burt af því, sem gert hefir verið til að halda námunni og göngum hennar tryggum. En loka skal hann námunni tryggilega, svo að menn eða alidýr geti ekki farið sjer að voða.

Brot á móti ákvæðum þessarar greinar varða sektum alt að 1,000 kr.

7. kafli.

Almenn ákvæði.

30. gr.

Fyrir jarðspell, er málmleit og námurekstur kann að hafa í för með sjer, skal, ef hlutaðeigendur verða eigi á annað sáttir, greiða fullar bætur eftir mati þriggja óvilhallra dómkvaddra manna. Bæturnar greiði málmleitandi eða námueigandi, og renna þær til jarðeiganda, og bæti hann ábúanda halla þann, er hann kann að verða fyrir.

31. gr.

Auk námubrjefabókar þeirrar, er gert er ráð fyrir í lögum þessum, skal lögreglustjóri hafa námuregistur, þar sem hver námustaður hefir sinn sjerstaka dálk, og skal alt það, sem að einhverju leyti leggur námurjettarbönd, innfært á dálk staðarins og jafnframt vísað til gerðarinnar í námubrjefabókinni.

Samkvæmt þessum bókum skal lögreglustjóri gefa hverjum, sem þess æskir, námubrjefabókarvottorð gegn 1 kr. gjaldi í landssjóð.

32. gr.

Stjórnarráðið löggildir námubækur lögreglustjóra.

Ministeriet har Ret til at forlange, at den Minedrivende lader optage et nøjagtigt Situationskort over Minen, hvis den er dybere end 10 Meter, og at dette Kort kompletteres efter som Minen udvides.

Nr. 50.
30.
Juli.

6. Afsnit.

Om Nedlæggelse af Miner.

§ 27.

Naar en Mine nedlægges, har den, der har opgivet Minen, Ret til at benytte det opgravede, selv om en anden begynder at drive Minen, hvis han inden 12 Maaneders Forløb fra Minens Nedlæggelse paabegynder Udnyttelsen af det opgravede.

§ 28.

Den, der vil opgive Driften af en Mine, skal 2 Maaneder forinden under en Bøde af 30 Kr. gøre Anmeldelse derom til Politimesteren, samt om hvorvidt han vil benytte det opgravede. Samtidig skal han indsende det over Minen optagne Kort. Disse Anmeldelser skulle indføres i Mineprotokollen.

§ 29.

Er Driften af en Mine opgivet eller Retten til at fortsætte Driften af den bortfalden, maa den fratrædende ikke beskadige eller borttage noget, der er blevet opført til Sikring af Minen eller Minegangene. Han skal lukke Minen paa en betryggende Maade, saa at hverken Mennesker eller Husdyr kunne komme til Skade.

Overtrædelser af Bestemmelserne i denne Paragraf straffes med Bøder af indtil 1,000 Kr.

7. Afsnit.

Almindelige Bestemmelser.

§ 30.

For Værdiforringelse af Jorder forårsaget ved Eftersøgning af Metaller og Mine-drift, skal i Mangel af anden Overenskomst mellem Parterne betales fuld Erstatning efter tre af Retten udnævnte uvillige Mænds Skøn. Eftersøgeren af Metaller eller Mine-ejeren udreder Erstatningen, der tilfalder Jordejeren og skal denne erstatte Brugeren den ham eventuelt paaførte Skade.

§ 31.

Foruden den i denne Lov omhandlede Mineprotokol skal Politimesteren føre et Mineregister, i hvilket hvert enkelt Minedistrikt har sit særlige Folium, og bør alt det, der i nogen Henseende medfører Hæftelser paa Retten til Minedrift indføres i det paagældende Minedistrikts Folium, tillige med en Henvisning til den i Mineprotokollen indførte Forretning.

I Henhold til disse Protokoller skal Politimesteren, mod Betaling af 1 Kr. til Landskassen, udstede Mineprotokolattester til enhver, der begærer det.

§ 32.

Ministeriet autoriserer Politimesterens Mineprotokoller.

Nr. 50.

33. gr.

30.
júli.

Mál út af brotum gegn lögum þessum og reglugerðum þeim, er getur um í 25. gr., skulu rekin sem almenn lögreglumál. Sektir renna í landssjóð.

34. gr.

Lög þessi öðlast gildi þann dag, er þau eru birt í Stjórnartíðindunum og frá sama tíma eru námulög nr. 61, 22. nóv. 1907 úr gildi fallin.

Eftir þessu eiga allir hlutaðeigendur sjer að hegða.

Gefið á Amalíuborg, 30. júlí 1909.

Undir Vorri konunglegu hendi og innsigli.

Frederik R.

(L. S.)

Björn Jónsson.

§ 33.

Sager i Anledning af Overtrædelser af denne Lov samt af de i § 25 omhandlede Reglementer behandles som offentlige Politisager. Bøderne tilfalde Landskassen.

Nr. 50.
30.
Juli.

§ 34.

Denne Lov træder i Kraft den Dag, da den offentliggøres i Regeringstidenden, fra hvilket Tidspunkt Lov Nr. 61 af 22. November 1907 om Bjergværker ophæves.

Hvorefter alle vedkommende sig have at rette.

Givet paa Amalienborg, den 30. Juli 1909.

Under Vor Kongelige Haand og Segl.

Frederik R.

(L. S.)

Björn Jonsson.

Islands Ministerium, den 30. Juli 1909.

Björn Jonsson.

Jon Krabbe,
kst.